

Клопотання про конституційні зміни щодо призначення суддів

30 березня 2026 року

Уряд Провінції Альберта внесе клопотання про внесення змін до Конституції, які нададуть провінції право брати участь у призначенні суддів судів вищої інстанції.

Згідно з розділом 96 «Конституційного акту 1867 року», федеральний уряд призначає суддів до провінційних судів вищої інстанції, попри те що саме провінції відповідають за адміністрування цих судів. Клопотання провінції Альберта передбачає зміну цього підходу з метою надання провінції формальної ролі у відборі суддів, які здійснюють правосуддя для жителів провінції Альберта.

У разі схвалення законодавчим органом це клопотання ініціюватиме внесення змін до Конституції Канади. Зміни такого характеру передбачають затвердження парламентом. Провінція Альберта закликає всі політичні сили в парламенті підтримати внесення та ухвалення необхідних конституційних змін.

Згідно з запропонованим підходом, призначення суддів до судів вищої інстанції в провінції Альберта здійснюватиметься з-поміж кандидатів, рекомендованих і затверджених провінцією Альберта, що надасть провінції безпосередню роль у процесі відбору. Такий підхід забезпечує незалежність судової влади та посилює роль провінції Альберта в адмініструванні правосуддя, водночас гарантуючи чітке представництво провінції в питаннях призначення суддів.

«Провінція Альберта відповідає за те, як здійснюється правосуддя в цій провінції, однак не має прямої ролі у призначенні суддів судів вищої інстанції. Ці суди щодня обслуговують жителів провінції, і оскільки Альберта відіграє адміністративну роль у цій системі, вона має долучатися до визначення того, кого призначають до цих судів. Це клопотання усуває цю прогалину, зміцнює довіру громадськості та забезпечує чітку роль Альберти у здійсненні правосуддя в провінції».

Даніелла Сміт (Danielle Smith), Прем'єрміністерка

Канада є винятком серед федеративних держав: у країнах регіональні або провінційні уряди мають пряму участь у призначенні суддів. Наразі призначення здійснюється через дорадчі суддівські комітети, які оцінюють кандидатів і надають федеральному уряду рекомендації, що

не мають обов'язкової сили. Чинний процес не забезпечує провінціям суттєвого впливу на призначення суддів.

«Провінціям потрібен прямий голос у визначенні того, хто найкраще підходить для роботи в її судах. Запропонований підхід допоможе збалансувати процес призначення суддів і сприятиме збільшенню прозорості та покращенню підзвітності системи, водночас зміцнюючи незалежність судової влади».

Міккі Емері (Mickey Amery), Міністр юстиції та Генеральний прокурор

Прем'єрка провінції Альберта Данієлла Сміт разом із прем'єром провінції Онтаріо Даґом Фордом, прем'єром провінції Квебек Франсуа Леґо та прем'єром провінції Саскачеван Скоттом Мо надіслали спільного листа прем'єр-міністру Канади Марку Карні із закликом запровадити змістовний і узгоджений підхід до відбору суддів судів вищої інстанції, апеляційних судів і Верховного суду Канади.

Ця ініціатива ґрунтується на відгуках експертної панелі Alberta Next, у межах якої жителі Альберти висловили підтримку посиленню ролі провінції у призначенні суддів, щоб судова система краще відображала потреби місцевих громад.

Стислі факти

- Генерал-губернатор має повноваження призначати суддів до судів вищої інстанції провінції Альберта відповідно до статті 96 Конституційного акту 1867 року.
- У разі ухвалення клопотання буде ініційовано внесення змін до Конституції. Для набрання чинності такі зміни потребують схвалення Законодавчих зборів провінції Альберта та парламенту.
- Наразі призначення суддів судів вищої інстанції здійснюється через дорадчі суддівські комітети, які оцінюють кандидатів і надають федеральному уряду рекомендації, що не мають обов'язкової сили.

Пов'язана інформація

- [Рекомендації експертної панелі Alberta Next](#)

Супутні новини

- [Провінції об'єднують зусилля для реформування процесу призначення суддів \(24 березня 2026 року\)](#)

- [Призначення федеральних суддів у провінції Альберта: прем'єрка Сміт і міністр Емеріу \(3 лютого 2026 року\)](#)

Інформація з мультимедійних джерел

- [Переглянути пресконференцію](#)